

ger, hvori der er meddelt fri proces. Afgørelser om sagsomkostninger, der er indeholdt i domme, kan derimod kun ankes særskilt til Højesteret, hvis Procesbevillingsnævnet giver tilladelse, jf. § 368, stk. 5.

Endelig har afgrænsningen af bestemmelsen i forhold til § 253, stk. 4, om kære af delafgørelser givet anledning til problemer. Efter retsplejelovens § 253, stk. 2, kan retten træffe særskilt afgørelse om et enkelt spørgsmål i en sag. Såfremt en sådan delafgørelse ikke afslutter rettens behandling af sagen eller et af kravene i sagen, træffes afgørelsen ved kendelse eller beslutning. Efter § 253, stk. 4, kan en delafgørelse om et enkelt spørgsmål, hvis afgørelsen ikke afslutter rettens behandling af sagen eller et af kravene i sagen, kun særskilt indbringes for højere ret, hvis afgørelsen kan fuldbyrdes (hvilket næppe vil kunne forekomme i denne sammenhæng), hvis afgørelsen vedrører sagens formalitet, eller hvis appelinstansen giver tilladelse.

Hvis landsretten enstemmigt afsiger en delafgørelse ved kendelse, opstår spørgsmålet, om kære af kendelsen kræver tilladelse af Procesbevillingsnævnet, jf. § 392, stk. 1, nr. 3, eller af Højesteret efter § 253, stk. 4, eller begge dele. Der er ikke taget stilling til spørgsmålet i forarbejderne til § 392, stk. 1, nr. 3, men Højesteret er i flere kendelser nået frem til, at delafgørelser, der er truffet i henhold til retsplejelovens § 253, ikke omfattes af kærebegrænsningsreglen i § 392, stk. 1, nr. 3, og derfor kan kæres uden Procesbevillingsnævnets tilladelse. Dette gælder også, hvor der er tale om en formalitetsafgørelse, som efter § 253, stk. 4, kan kæres uden tilladelse fra Højesteret.

En lignende regelkonflikt kan tænkes at opstå i forhold til reglen i § 392, stk. 1, nr. 2, om kære af afgørelser, der er truffet under behandlingen af ankesager. Såfremt landsretten under en ankesagen ved en delafgørelse afsiger kendelse f.eks. om, at et krav ikke er forældet, og byretten også har taget stilling til dette spørgsmål, vil kære af kendelsen efter § 392, stk. 1, nr. 2, kræve Procesbevillingsnævnets tilladelse og efter § 253, stk. 4, kræve Højesterets tilladelse.

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 18–21.

3.2. Retsplejerådets forslag

Efter Retsplejerådets opfattelse skal Højesteret ikke være almindelig klage- eller censurinstans for landsretternes og Sø- og Handelsrettens sagsbehandling. Kære af de afgørelser, der træffes af en landsret eller af Sø- og Handelsretten under behandlingen af en civil sag, bør derfor begrænses til principielle spørgsmål.

Retsplejerådet finder endvidere ikke, at der er behov for at opretholde en adgang til kære af landsret-

tens og Sø- og Handelsrettens afgørelser om sagsomkostninger i hævde og forligte sager samt om salær til den beskikkede advokat i sager, hvor der er meddelt fri proces, som er videre end den adgang, der er til særskilt at anke bestemmelser om sagsomkostninger i domme.

Sagsomkostninger fastsættes med udgangspunkt i sagens værdi, og landsretterne har på dette område – som på andre områder, hvor landsretterne er den ordinære sidste instans – mulighed for gennem deres praksis i et stort antal sager at opretholde den nødvendige ensartethed med hensyn til omkostningsfastsættelsen. Dette gælder både med hensyn til omkostningsafgørelsen imellem parterne og med hensyn til størrelsen af det salær, der tilkommer en beskikket advokat. Der vil endvidere fortsat være mulighed for med Procesbevillingsnævnets tilladelse at indbringe afgørelser om principielle spørgsmål for Højesteret.

Retsplejerådet finder det således forsvarligt, at afgørelser om sagsomkostninger i almindelighed finder deres endelige afgørelse ved landsretterne. Højesteret er da også efter gældende praksis meget tilbageholdende med at ændre landsrettens omkostningsafgørelser m.v., idet landsretten må formodes at have et særligt kendskab til sagen, som Højesteret kun vanskeligt kan bibringes under et kæremål.

Retsplejerådet foreslår på denne baggrund, at § 392 ændres, således at kendelser og beslutninger, der er afsagt af en landsret eller Sø- og Handelsretten, som altovervejende hovedregel kun skal kunne indbringes for Højesteret, hvis kæren vedrører spørgsmål af principiel karakter, og Procesbevillingsnævnet derfor giver tilladelse.

De spørgsmål, som kendelsen eller beslutningen vedrører, vil naturligvis i givet fald stadig kunne indrages under en eventuel anke.

I visse tilfælde, hvor landsretten eller Sø- og Handelsretten træffer en delafgørelse, jf. § 253, om f.eks. rettens kompetence eller om lovvalg, som er afgørende for hele sagens behandling, vil det dog være hensigtsmæssigt, at spørgsmålet, selv om det ikke er principielt, med det samme kan kæres til Højesteret og ikke skal afvente en eventuel ankesag.

Retsplejerådet foreslår derfor som den eneste undtagelse til princippet om, at kære til Højesteret kun skal kunne ske for så vidt angår principielle spørgsmål og kun med Procesbevillingsnævnets tilladelse, at delafgørelser efter § 253, der afsiges af Sø- og Handelsretten eller af en landsret som 1. instans, skal kunne kæres uden Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Retsplejerådet foreslår samtidig en ændring af §